GIMTOJI ŠALIS

PAYS NATAL

3

Briuselis — 1948. 2. 15

Tautos Himnas

Lietuva, Tėvyne, mūsų,
Tu didvyrių žeme,
Iš praeities tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

Tegul tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba tavo naudai
Iržmonių gėrybei!

Tegul saulė Lietuvos
Tamsumus prašalina.
Iršviesa ir tiesa
Mūs žingsnius Telydi!

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse,
Vardan tos Lietuvos
Vienybė Težydi.

V. Kudirka

GIMTOJI ŠALIS

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS BELGIJOJ

PAYS NATAL-PERIODIQUE LITHUANIEN EN BELGIQUE

11 metai 1948 m. vasario 15 d. Nr. 3 (8)

"DIEVAS TELAIMINA BELGIJOS LIETUVIUS IR TELAIKO SAVO YPATINGOJE GLOBOJE"

J. E. Ark. J. Skvireckas

"Salvam fac Rempublicam nostram, Domine". Kada gi labiau dera prisiminti šituos maldos už Tėvynę žodžius, jei ne šiandien, kai mes /nors ir tremtyje/ norime pagerbti Lietuvos Nepriklausomybės šventę, 16 vasario dieną.

Ta diena juk primena mums, kaip mes pro plevėsuojančias Lietuvos véliavas žygiavome ir rinkomės į müsų Dievnamius padėkoti Visagaliui už atgautą laisvę, pasimelsti už Tėvynę, kaip mes ten klausėmės didingų vargonų garsų, müsų chorų giedojimų, reiškėme savo dėkingumo jausmus griaudžiais "Te Deum Laudamus" žodžiais, o müsų bokštų varpai gaudė iškilmingai ir siunté oro bangomis žinią apie müsų dėkingumo maldą į visas puses.

Kiekvieno Lietuvio Kataliko širdis tuomet gyviau plaké kai tarp kitų maldos žodžių jis kartojo: G e l b é k i r s a u g o k m ü s ų T é v y n ę, L i e t u v ą, V i e š p a t i e.

Šiandien mums tenka liudėti, kad müsų Tėvyné nebe laisva, kad daug müsų pačių, Jos sūnų ir dukterų, esame išblaškyti ko ne visame pasaulyje.

Ar mûsų dėkingumas Dievui už atgautą laisvę nebuvo nuoširdus, ar mûsų maldos už Tėvynę nebuvo geros, ar jos nebuvo vertos išklausyti ?...

Dievas tai žino. Tebūna šventa jo valia.

Dievas, bausdamas jų pačių rankomis ir ginklais dvi dideles ir galingas tautas, kurios, paniekinusios visus dieviškus ir žmogiškus įstatymus, pakėlė maištą prieš Visagalį - leido, kad karo sumišimų ir nelaimių paliestų jų tarpe atsirastų ir mûsų mažа Tėvynė ir mes patys.

Dievas, kurs yra sutvėręs žmogų, kurs skyrė tautoms vietą čia žemėje, yra paskyręs ir mums, jei ir nedidelę, bet mums brangią dalelę. Jo Apvaizda valdo visus, didelius ir mažus. Ji visa sutvarkys.

Pasitikėkime Viešpačiu. Jis gailestingas ir jo gailestingumas amžinas.

Bet reikia būti to gailestingumo vertiems.

Mûsų protas, mûsų širdis mums sako, kad ir šiandien geriau negalime pagerbti savo Tėvynės, kaip širdingai pasimelsdami už ją, kaip nuolankiai prašydami, kad Jis savo visagalybe gelbėtų ir saugotų ir globotų tą mûsų žemiškąją Tėvynę, per kurią eidami turime pasiekti taip pat amžinąją.

Melskimės su viltimi, kad galėtume sakyti: Tavimi Viešpatie pasitikėjau - tenebūsiu sugėdintas per amžius.

Paveskime vpatingu būdu: Tėvynę ir savo vargus Dieviškajam Išganytojui. Šaukimės į tą meilę, kuria jis myléjo savuosius ir sakykime :

Šventčiausioji Jėzaus Širdie, pasigailėk mûsų

Šaukimės pagalbos mûsų Gailestingosios Motinos ir Valdovės, Meiliausios Jėzaus Motinos Marijos:

Nekaltčiausioji Marijos Širdie, užtarykje mus.

Zams b/Landeck, 1948.1.18

BELGIJOS LIETUVIUS SVEIKINA LIETUVOS IGAL. MINISTERIS p. Balutis

Šiemet sueina 30 metų, kaip Lietuva buvo iškovojusi sau laisvę ir nepriklausomybę ir aštuoni metai, kaip ji jos yra nustojusi. Minint tokias iš vienos pusės linksmas, iš kitos pusės vėl liudnas, sukaktuves, kiekvienas save klausia: Ar grįš mums vėl Lietuvos laisvė ir kada ji grįš ?

Kad ji grįš - apie tai jokis padorus lietuvis neabejoja. Nes kiekviena tauta yra gyva ir laisva patol, pakol ji pati tokia jaučiasi savo sieloje. To jai niekas išplėšti negali. Klausimas yra tik, KADA ji tą išplėštąją laisvę gali ir vėl į savo rankas paimti ? Atsakymas į šitą klausimą nėra persunkus: juo greičiau ji atgaus savo laisvę, juo geriau ji bus prisirengusi už tos laisvės atgavimą kovoti, - kovoti visais galimais ir jai įmanomais būdais.

Kiekvienos kovos laimėjimas priklauso labiausiai nuo dviejų dalykų -

nuo pasiryžimo žut-but laimėti ir nuo tautos vienybės. Šitais dviem ginklais - pasiryžimu ir vienybe - apsiginklavusi, lietuvių tauta negali pralaimėti.

Teisybė, padėtis yra sunki. Bet ar 1918 metais ji buvo lengvesnė ? Ilgoj mūsų tautos istorijoj buvo net didesnių sunkenybių, kuomet Lietuvos žemė buvo ugnim ir kardu teriota. Vienok lietuvių tauta išliko gyva ir atgavo savo laisvę. Mūsų prabočiai nugalėjo visas sunkenybes. Būkime ir mes verti savo prabočių. Darykim, kaip jie darė. Ir po tūkstančio metų ateinančios lietuvių genkartės minės mus taip, kaip mes šiandien minime juos. Atlikime kiekvienas savo pareigą, kaipo geri lietuviai. Ir dėl Lietuvos šviesiosios ateities galime būti ramūs.

Su tokiomis mintimis ir tokiais pageidavimais aš širdingai sveikinu Jus visus šiandien, minint 30 -metines Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves.

B. K. B a l u t i s

§§

P r. Ž a i d y s

T R I S D E Š I M T I E S M E T Ų L I E T U V A

L i t u a n i a r e s t i t u t a

Jau trisdešimt metų mūsų atstatytai Lietuvai. Tai kūrinys dainom išdainuotas, ilgesiu išsvajotas, kruvinom kovom iškovotas ir prakaito rankom statytas. Tai kūrinys, išaugęs ant tautos sūnų aukos. Išnėrė jis iš amžių tamsos, blykstelėjo ant Nemuno krantų ir vėl pasinėrė mus gaubiančion glūdumon... Kūrinio vietoj liko tik bedvasiai griaučiai - skeveldros, praėjusio žibėjimo liudininkai. Jo statytojai žvelgia aptulbę į praėjusio kūrinio vietą, kuri vadinosi Lithuania restituta (atstatyta Lietuva), ir klausia : " kur šiandieną jinai ?" Statytojai išsiskirstė su visais įrankiais, paslaptimis ir panūdo laukti naujos aušros. Pradingęs kūrinys gali išnerti iš amžių tamsos tik aušroj...

N a k t i s p r a e i n a

Tautai aušra neateina be nakties. Kas nemoka kentėti naktį, nemoka laukti aušros. Naktis yra ilga, gūdi, pilna tamsos šmėklų. Kas jų nusigąsta, nebesivilia ir aušros. Viltingieji gi laukia ir tikisi jos kasdien, kasmet, kasdešimet, kas šimtamet... Juk naktis praeina, nors ji būtų ir ilgiausia. Prarasti viltį aušros tik todėl, kad naktis prailgsta ?

B u d ė t i b e l a u k i a n t

Ak aušra prašvinta apsnūdusiems ir budintiems. Ir kam, rodos, budėti ? Ar negeriau susitraukti į kiautą ir vėžliu pralaukti naktį ? Taip, kiautas išganingas yra vėžliui, bet pavojingas laukiančiam žmogui, nes kiaute dūsta lau-

kimas,gęsta viltis.Ieškoti tamsos tamsoj nėra viltingųjų vaidmuo.Viltis nėra apvožiama po indu - ji kaip žiburys reikalinga oro.Kad ir kuklus būtų kamputis,bet pilnas deguonio.Reikia tad budėti,kad laukimas neužtrokštų.Reikia budėti,kad aušra neužkluptų ir staiga neapstelbintų.Reikia budėti,kad dar prieaušry pajustume artėjančią aušrą.Ji pasitinkama pasiruošus.Kas užkluptas aušros praveria akis,naudojasi jos spinduliu gaivumu nenupelnytai. Jam aušra nėra aušra,o tik naudinga šilima.

G r i ū v a v i e n a s, k y l a k i t a s

Kartais naktis būna ilgesnė už budėtojo dienas. Tada telkiasi visa budėtojų grandinė... Pirmo Pasaul.Karo metu Šveicarijoj,ligoninėj,grūmėsi su savo naktimi leitenantas Mykolas Ašmys. Jausdamas išsenkančias jėgas ir nebepajėgdamas toliau budėti,taria savo kolegai,studentui,šveicarui : " Aš nebegaliu, Juozai,eik tu mano vieton ; mano Tėvynė taip reikalinga kovūnų " Jaunutis Juozas svarstė,galvojo ir galop pasiryžo :"Jei mirsi,aš eisiu Tavo vieton." Ašmys mirė, o Juozas tapo Lietuvos kariuomenės karininku ir Jos budėtoju. Tai prof. Juozas E r e t a s, šventai pildąs draugo testamentą. Jis riteriškai budėjo ties kuriniu Lituania restituta,jis budi ir šiandien kartu su milijonais,belaukiančiais aušros.Kol yra budėtojų,laukimas negęsta.

N a u j o j i L i e t u v a

Kaip ir senoji,Ji bus vėl išdainuota,viltv išnešiuota,budėjime išlaukta, maldom išmelsta,išpasninkauta ir prakaito rankom atstatyta.Joj susirinks visi gyvieji : iš Rytų, Vakarų, Šiaurės ir Pietų ir, kaip samanės bitelės,plū naujoj aušroj atsiveriančiai ateičiai.Dabar gi metas išsilaikyti,rikiuotis ir nenusivilti.

§§§

V Y R I A U S I O J O L I E T U V O S I Š L A I S V I N I M O
K O M I T E T O A T S I Š A U K I M A S Į P A S A U L I O
L I E T U V I U S

Tvirtas lietuvių tautos pasiryžimas ir palankios tarptautinės sąlygos prieš 30 metų atkūrė nepriklausomą Lietuvą.

Lietuvių tauta buvo jau pasiruošusi savitam gyvenimui,kai su pirmuoju pasauliniu karu sugriuvo Lietuvos laisvę varžęs Rytų kolosas. " Aušros " pažadinta,knygnešių platinta susipratimo dvasia buvo apėmus visą tautą ir sutelkus ją organizuotai kovai.Sulig pirmuoju laisvo apsisprendimo ženklu visa tauta su entuziazmu stojo lemiamai kovoti už nepriklausomą Lietuvą.Ir ši jos valia buvo deklaruota Lietuvos Tarybos aktu 1918 m.vasario 16 dieną.

Neužteko deklaruoti.Iš rytų,ir pietų,ir vakarų kaimynai buvo pasišokę užgesinti atgimusios valstybės žibintą.Reikėjo nuosavu krauju aplaistyti atgimusios valstybės ribas ir tik tada Lietuva buvo pripažinta kitų valstybių ir priimta į Tautų Sąjungos šeimą. Tegul amžiams bus gerbiamas vardas

savanorio, sudėjusio didžiąją auką Tėvynei !

Po herojinių kovų atėjo energingas valstybės organizavimo ir kūrybos laikas, ir jis atskleidė valstybės pajėgumą iš karto atsistoti tarp kitų valstybių ant pačių teisingųjų tarptautinio bendravimo pagrindų - ant teisės, taikos, neutralumo pagrindų. O valstybės viduje šis laikotarpis parodė tautos tvirtus nusiteikimus ir sugebėjimus nepalyginamu tempu kurti kultūrinę ir ūkinę pažangą. Tegul bus su meile minimas ir mažiausias iš mažiausiųjų tautoje, kuris su visa širdimi atliko savo kultūrinį ir ūkinį uždavinį.

Jeigu lietuvių tauta ne visose srityse savo kūryba spėjo įeiti į tarptautinių laimėjimų lobyną ir užimti jame deramą vietą, tai ne jos kalté. Jos geriausias pastangas sunaikino tamsioji dvejopo totalizmo audra, apsiaubusi visos Europos dangų, sulaužiusi tarpusavio sutartis, tarptautinę ir įgimtąją teisę, žmogų ir tautą pavertusi preke. Piktasis rytų totalizmas tebešėlsta, nesustabdomas, nesudraudžiamas. Jis užgniaužė ne tik Lietuvos valstybės veikimą, bet jis tebenaikina dešimtimis tūkstančių mūsų brolių ir seserų tėvynėje ir ištrėmimo tyruose. Jis tiesia nagus į tremtinius. Sutelkime savo mintis su giliu liūdesiu prie persekiojamų tėvynės kaimuose, miestuose, miškuose, prie nekaltų aukų Urale, Sibire, Ledinuotojo vandenyno tundruose, jų bevardžių miestų kapinynuose.

Trisdešimtasis Vasario 16 dienos metines švenčiame dar labai niūniomis aplinkybėmis. Bet ... mainos rūbas margo svieto! Demokratija jau kyla prieš tirono viešpatavimą. Laisvei atgauti būtinos sąlygos ateis. Jos jau regimai artėja. Pataikavimų laikai jau baigės. Supratimas, kur yra tautų ir žmonių vergijos šaltinis, kur yra karo kurstytojų židinys, visuotinai auga. Ryšium su tuo stipréja bei garséja ir pasmerkimas Lietuvos aneksijai, kurios nuo pat pradžių nepripažino nei Jungtinės Amerikos Valstybės, nei D. Britanija. Mūsų jėgos turi būti paruoštos ir į akciją įjungtos. Įjungtos kiekvieno ir visų organizuotai. Visi ir kiekvienas turime jautrinti pasaulio sąžinę, surasti naują Lietuvai draugų ir jos laisvei riterių.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo 30-jų metinių dieną Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kreipiasi į visus lietuvius, esančius pavergtoje Tėvynėje ir išblaškytus pasaulyje: nenustokite vilties ir ryžtumo, vieningai rikiuokitės Lietuvos išlaisvinimo kovai !

Broliai ir sesės pavergtoje Tėvynėje, jus siaubianti naktis ne be aušros. Jūsų kovos ir kančios yra Lietuvos prisikėlimo laidas. Ištvermės ir vilties!

O kad mūsų visų kovojančių jausmus, pastangas ir darbus patirtų broliai šiauren išvaryti! Gal stipresnė viltimi pragiedrietų širdis ir jiems, kančios auką kenčiantiems!

Užjūrio broliai, jūsų duoklė didžiulė ir jūsų pastangos stipréja. Jūsų jau atliktieji darbai įpareigoja įtempti jėgas ir suglausti eiles lemiamiesiems veiksmam. Jūsų daliai tenka ne tik politiné kova, bet ir tremtinių išgelbėjimas ateities Lietuvai.

Broliai tremtiniai, kurie jau suradot naują laikiną prieglobstį - laimingai įsikurkite, pasijauskit, nors ir veido prakaite, atgavę žmogaus vardą! Saugokit savo tėvų kalbą ir tradicijas, kad sugrįžintumėt laikui atėjus į tėvynę.

Tebekenčią tremties vargą ir nežinią broliai, dar kantrybės ! Nepalūžkite, ištverkite !

Pasauliniu mastu aktyvėjanti demokratinė srovė veda tautas į santvkiamą, pagrista teise ir teisingumu. Ji grąžins ir Lietuvai laisvės dienas. Ji parves išblaškytuosius tautos sūnus ir dukras į tėvų žemę. Vardan Lietuvos su nauju pasirvžimu į teisingą kovą !

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Tremtyje, 1948 m. vasario 16-ąją - Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo 30-jų metinių-dieną.

J. Augustaitytė-Vaičiūnien

PRIESAIKA ŠEŠIOLIKTĄ VASARIO

Jeigu aš Tavęs nemylėčiau,
Prikalk mane prie uolos, kaip Prometėjų -
Tegu praeiviai man į veidą spjauna,
Tegu man pasaulio niekad dienos neskaidrėja ...

Prisiekiu Tavo džiaugsmo kryžiais
Ir sėju Tavo žemėn skambantį rytoją,
Užmiršusi savo dienų vainiką,
Tavo džiaugsmus ir ašaras, kaip maldą vis kartoju ...

Kada Tavyje, mylimoji,
Pasklinda psalmių rytmetinių ūpas,
Aš sau rožes segu į plaukus
Ir spaudžiu prie Tavo krūtinės karštas lūpas.

O jeigu Tu nuliūdus rymai,
Kad nemeilus Tau svečias už žalių vartų,
Linksmai šypsotųsi man veidas,
Jei dėl Tavęs kardais man širdį suvertų.

Jeigu Tavęs aš nemylėčiau,
Aušrų ir sutemų išlyginkit man ribą.
Te mano akys amžiais nepamato,
Kaip Tavo laisvės kalavijai sauléj žiba ...

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

!!!!!!!!!!!!!!!!!!

P r o f. A n t s O r a s

D A B A R L A I K A S I Š T V E R T I, O N E N U S I M I N T I

Estų Nepriklausomybei paminėti

Štai jau 9 metai, kaip užsienyje esą estai švenčia Nepriklausomybės šventę prislegtoj nuotaikoj. Dar 1940 m. vasario mėn. panašiai buvo švenčiama ir gimtajam krašte, tačiau visiems buvo aišku, kad priešas jau už durų - sovietų trupes ir jūrinės bazės buvo išreikalautos pagal vadinamą Tarpusavio Pagalbos Paktą su Estija - ir kad greitai bus nebeįmanoma tęsti tas labiausia branginamos tautinės tradicijos. Nuo to laiko tautiečiai Estijoje savo Nepriklausomybės atgavimą tegali paminėti slaptai, nuolatinio totalitarinio teroro grėsmėje. Tik demokratiniuose Vakaruose estų tautos sūnūs gali viešai išreikšti atsidavimą ir meilę tautai.

Prieš 30 metų, 1918 m. v a s a r i o 24 d i e n ą, Estijos nepriklausomybės paskelbimas greit pasklido Talino gatvėse, krašto sostinėje. Sovietų trupės buvo tik ką palikusios miestą, ir tik po keleto valandų vokiečių pajėgos į jį įžengė. Bet didžio momento žingsnis buvo legaliai tautos žengtas, ir niekas, - nei 8 vokiečių okupacijos mėnesiai, nei vėliau sekęs karas su Sovietų Rusija, - negalėjo atšaldyti tautos pasiryžimo išsivaduoti iš svetimųjų jungo. Estija, kaip ir kiti Pabaltijos kraštai, nepriklausomybę laimėjo kova ir ją sutvirtino nemažiau sunkiomis ekonominėmis pastangomis bei kultūriniu atkutimu. Kaip ir kiti, Estija prašoko visų viltis ir pasiekė gerbūvio, negirdėto iki tol jos istorijoj. Ekonominis gyvenimas klestėjo, menas žydėjo, mokslos ir mokslas buvo tarpt. plotmėje vertinami. Socijalinis gyvenimas žengė kartu su kultūrinio gyvenimo siekimais. Du kraštutinumai-skurdas ir turtas-išnyko jos teritorijoj; vaisingo bendradarbiavimo dvasia ir tautiné ambicija kūrybinio pobūdžio reiškėsi kiekvieno piliečio dvasioje vis augančiomis pastangomis. Metai iš metų miestų ir kaimų vaizdas keitėsi gera linkme. Laisvi savame krašte, ardami nuosavą žemę, estai ūkininkai ir jų tautiečiai miestuose daré viską, ką tik maža tauta pajėgė padaryti; ji davė savo medžiaginį ir dvasinį įnašą kontinentui. Suteikdami pilną laisvę ir lygias teises tautinėms mažumoms, tikėjosi kad ji taps greitu laiku universalia harmonija.

Tačiau ši harmonija pasirodė tik iliuzija. Taika nebuvo pagerbta karą sukėlusių galybių. Tolerancija, gražiai praktikuota mūsų mažoje bendruomenėje, nerado atgarsio mūsų kaimynuose, kuriuos (rusus ir vokiečius mūsų krašte) mes ne tik toleravome, bet dažnai davėme pirmenybę. Ne viena iškilmingų sutarčių, sudarytų su tom dviem totalitarinėm valstybėm, mūsų kaimynėm, nebuvo jų laikoma. Mes tapome užpulti ir dabar pasmerkti terorui kaip niekad.

Bet mūsų tautiečiai, likę tėvynėje, gyvena nuolatiniam deportacijų ir išnaikinimo pavojuje, dar tiki į tarptautinio sugyvenimo ir humaniškumo atgimimą. Jie kovoja ir toliau. Ir mes tremtiniai - dažnai aprūpinti tik tiek, kad išlaikytume kūne sielą, kaip ir kiti-žinome, kad visos tos kančios, kurias turime pakelti ir mes, ir jie yra skirtos koncentruoti dvasines ir fizines jėgas atstatymui to, ką mes tik laikinai praradome. Mes turime pabudinti užsnūdusią pasaulio sąžinę. Yra kai kurių ženklų, kad mūsų galutinio laimėjimo diena, gal būt, nėra labai toli. Nors ši Nepriklausomybės diena tebėra tamsi, ji betgi yra kartu ir viltis, didesnė nei prieš kiek laiko. Dabar laikas yra išlaikyti, o ne nusiminti.

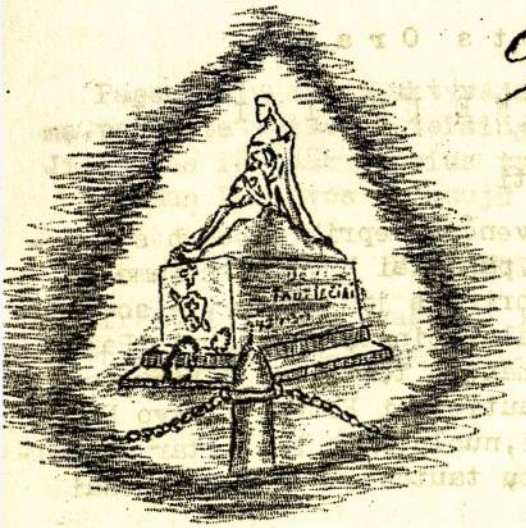

Senas kareivis Aleksandras

Senas kareivis Aleksandras, išt̃arnavęs dvidešimt penkerius metus savo pulke, grįžo namo.

Jis žengė sau keliu, glostė išsikerojusią barzdą ir švytravo kardu, kuris žvilgčiojo, kaip ugnis. Jo švarko sagos blizgėjo, lyg auksinės, ir pentinai taip cinkšėjo, kad net miela buvo klausytis. Jis pats dar atrodė drūtas ir vikrus, nors turkai per karą buvo jam perdūrę šoną, o totoriai perskrodę kairiįjį žandą.

Pakeliui jisai matė daug gražių miestų ir aukštų namų, kol vieną dieną priėjo didelę giria. Medžiai ten buvo toki tankūs, kad pro sukerojusias jų viršūnes saulės nematei. Barsukai, lapės, vilkai ir meškos landžiojo po krūmus, bet prie Aleksandro nešoko, pabūgę jo kardo.

Jis, keliaudamas giria, pūtė sau dūmus iš pypkės ir vis galvojo, kad jau tiek metų nematė nei savo brolių, nei žmonos, kurią paliko jauną ir dailią, su krykštaujančiu sūneliu glėbyje.

- Ji bus jau pasenus, o gal ir po žalia veléna atgulus, - mąstė Aleksandras. - Ir sūnus bus į didelius vyrus išaugęs.

Jam pasidarė ilgu ir nyku.

Jis tarė sau :

- Jei aš nūn turėčiau švilpynę, tai ligi vakaro düduočiau daineles, kurias kadaise savo vaikui vienturčiui niūniavau, ir nebūtų man taip liūdna.

Po kiek laiko jo pypkė užgeso. Jis apsižiūrėjo, kad jau išsibaigė tabakas. Nusiminė senas kareivis, kad žarija daugiau negruzdės jo pykkutėj ir kad mėlynas dūmas nekils į pušų viršūnes.

Gerą valandą plušėjęs per giria ir besigainiodamas sau nuo žandų uodus ir sparvas, Aleksandras pasiekė kryžkelę. Jis sustojo ir laužė galvą, kur bepasuks.

Taip dairydamasis, jis pro medžių viršūnes išvydo smilstant dūmus. Tiesiai per giria jis patrauké ten, kur ugnis kürenosi, ir išėjo į laukymę.

Senas kareivis apsidairė ir nustero iš baimės, nors šiaip vyro jo būta drąsaus.

Aikštėje jis pamatė milžiną, kurio galva buvo aukštesnė už kaukarę, pušimis apžėlusią. Tas griaumedis išsyk nepajuto Aleksandro, kuris įsistebeilijęs spoksojo, ką anas daro. Juo ilgiau kareivis žiūrėjo, juo greičiau jo išgąstis nyko. Pagaliau jis neišlaikė ir nusiprunkštė. Juokas suėmė jį taip ūmai, kad žmogui net šoną nudiegė ten, kur turkas buvo iešmu pervėręs.

Ir kaip nesikvatosi! Milžinas, nutvėręs karvę į glėbį, kėlė ją ant stogo, vešlia žolę apžėlusio.

Anas atsisuko ir suriaumojo:

- Ko ten vaipaisi, iškišęs dantis ?

- Ką bedarysiu nesivaipęs: kam gi tą galviją keli ant stogo? - atvertė Aleksandras.

- O kaip aš savo dvylają priganyčiu, jei man žolė ant triobos sužėlė?

- Sakyk, ar turi bent trupinėli proto savo dideléje makauléje? Jei turėtum, tai, atsinešęs piautuvą, nušienautum stogą ir pasėrtum karvę.

Milžinas net išsišiepė nustebęs.

Jis suniurzgėjo:

- Aure, jau dešimt metų kilnoju gyvulį, ir neateik tu man į galvą!...

Nebaigęs savo šnekos, jis dribtelėjo karvę, kurį iš to smarkumo ligi kelių susmego į žemę, ir pats, nudrumbėjęs, išsitraukė piautuvą iš palėpės ir puolasi šienauti stogą, kurį kaip skuste nuskuto. Paskui jis pasėré savo dvylają, pirmą ją ištraukęs iš žemės, ir taré Aleksandrui:

- Iš pradžių buvau benoris drožti kumščia ir nutrėkšti tave, kaip musę. Bet dabar, kad žinotum besąs tikras mano draugas, paspauskiva delnus.

Kareivis atkišo ranką, kurią milžinas sučiaupė į savo leteną ir kad pamygé, net Aleksandro akyse žiežirbos pasipylė ir pirštų kaulai trakšteléjo. Bet aikteléti jisai vis tiek neaikteléjo, nes jau buvo prijunkęs prie visokių sopulių: betarnaujant, pulkininkas tris sykius jam buvo šėręs į žandą, o kartą net patsai generolas jam spyré į pakinkius.

Taré milžinas:

- Eiva, aš tave pavaišinsiu.

Jis nusivedė kareivį triobon ir priraiké ragaišio, o tos riekés buvo pusės sieksnio ilgos. Betgi Aleksandras nepabūgo, kad jos ilgos, nes buvojau tiek perklokęs, kad jam žarnos gurgėjo.

Ir vėl jis vos nepratrūko juoktis, pamatęs, kaip milžinas valgo: anas nuslampino į klėtį, užsitępé ant riekés tik tiek sviesto, kiek vienam kąsniui užtenka, grįžo į pirkią ir, atsisédęs, maumojo tą vieną kąsnį. Ir taip jis dėl kiekvieno kąsnio gürinėjo į klėtį sviesto, kolei ragaišio surijo pusę kepalo.

Tada jis paragino:

- Valgyk sveikas, nespoksojęs į mane.

- Kaip man nespoksoti, jei tu juokus varinėji! - taré Aleksandras.

- Kokius juokus?

- Kodėl tau neatsinešus visos puodynės su sviestu? Nereikėtų bindzinėti kiekvieno kąsnio ...

- Gudriai šneki! Tik kaip aš galėjau visa tai žinoti, jei man niekas nepasaké?

- Jei turėtum pačią, jis visko tave išmokytų.

Milžinas atsirémé alkünémis į stalą, nykščiu paspendé sau nosį ir susimąstė. Jis taip galvojo ištisas dvi valandas, ir tas darbas, matyt, jam buvo toks sunkus, kad jo smilkiniuose gyslos išpampo tokios storos, kaip virvės.

Galop jis prašneko:

- Aš dabar labai drūčiai svarsčiau ir sumaniau imtis pačią. Ar tu nenueitum pas mano brolį ir jo nepakviestum vestuvėsna?

Atsaké kareivis Aleksandras:

- Aš keliauju į sostinę, pamatyti karaliaus, kad turėčiau ką pasakoti žmonai, sünui ir vaikų vaikams, kai jau büsiu labai senas ir kai mano anūkéliai, susėdę man ant kelių, klykaudami žais, nusitvérę už mano ûsų.

B. d.

S P A U D O S S K I L T Y S E

B A L T I J O S K R A Š T A I - S O V I E T Ų P U O L I M O B A Z E

Prancūzų laikr. "Dissidence"(1.12.1947)bendradarbis Romainville paskelbė įsidėmėtiną str. "Stalinas rengiasi karui". Štai jo mintys :

Ligi šiol buvo manoma,kad paslaptis,supanti sovietų veikimą Baltijos kraštuose,tebuvo skirta nuslėpti metodam,kurie naudojami vietos gyventojam paversti ištikimais Stalino valdiniais. Tačiau paskutinės iš ten atėjusios žinios verčia į Baltijos kraštų izoliaciją žiurėti visiškai kitokiomis akimis:visa toji sritis paverčiama milžiniška ginkluota stovykla. Nuo to meto,kai sovietų karinės pajėgos buvo priverstos palikti Bornholmo salą,sovietų vyriausybė,atrodo,yra nutarusi Baltijos baseiną paversti galinga karine baze,iš kurios jiem būtų patogu pulti vakarai,kada pagaliau išmuš "galutinės kovos" valanda.

Reikšmingos karinės pajėgos sutelktos Estijoje. Visuose miestuose ir kiekviename didesniame kaime stovi stiprios įgulos. Salos ir pajūrio zonos stipriai fortifikuotos. Reguliariuosius raudonarmiečių dalinius sustiprina pajūrio sargybos ir ypatingieji daliniai,prie kurių pridėtini vad. "naikinimo daliniai" 1947 m. Estijos salose buvo 9-tosios armijos 40.000 karių. Su ypatingu rūpestingumu fortifikuojamaHiiumaa (Dagö) sala,kurios šiauriniam smaigaly dar 1940 /41 metais buvo pastatyti betoniniai įtvirtinimai su nepaprastai galinga artilerija. Įrengti požeminiai sandėliai ginklam bei šaudmenim ir slėptuvės įgulom. 1944 m. spalių 2 d. ten buvo išlaipintos stambios pajėgos,kurios tuoj pradėjo atstatyti vokiečių apgriautus įtvirtinimus. Šiandien toj saloj stovi ištisi daliniai jūrininkų,pasienio sargybų,pionierių ir aviacijos,taip pat keli pėstininkų pulkai. Nuo 1945 m. pavasario visi gyventojai ir iš Estijos žemyno pajūrio sričių,kur įrengiamos naujos bazės,statomi fortai,įmontuojamos baterijos. Saaremaa (Oeselio)saloj itin galingos baterijos pastatytos Sorvės pusiausalyje,Rugos įlankos puséje. To pusiausalio gyventojai buvo iškraustyti 1944 m. rudenį. 1946 m. nuo gyventojų išvalyta visa Estijos pajūrio 5 klm. platumo zona.

Iš įvairių šaltinių ateinančiomis žiniomis,Saaremaa sala paversta raketinių bombų bandymo baze,kurioje dirba vokiečių V 1 ir V 2 ekspertai. Švedų žiniomis Estijoj ir gretimoj SS teritorijoj esančios trys tokios raketinių bombų bandymo bazės,jų viena Petrazavodske. Susisiekimas tarp Saaremaa ir žemyno nutrauktas. Specialūs leidimai tik išimtinais atvėjais.

Ir salose ir žemyne raudonosios armijos daliniai išdėstyti po visą kraštą,apgyvendinti viešuosiuose pastatuose,mokyklose ir t. t. Visų ginklo rūšių daliniai kasdien intensyviai daro pratimus. Net paviršutiniškas stebėtojas gauna įspūdžio,kad visas kraštas yra viena didelė stovykla. Manniku vietové netoli Talino,kur nepriklausomybės laikais stovėjo vienas estų šarvuočių pulkas,dabar visiškai izoliuota,apvesta aukštais tvlimais ir aptverta spygliuotomis vielomis. Žmonės visaip kalba apie tos atitvertos vietovės paslaptį.

P a j ü r i s s t r o p i a i s a u g o m a s. Be sausumos sargyby, teriroriniuose vandenyse patruliuoja karo laivai ir iš vokiečių atimti greitlaiviai. Pajūris nusėtas radaro aparatais ir galingais prožektoriais.

1940/41 metais pastatytieji aerodromai atremontuoti ir praplėsti; pastatyta visa eilė naujų. Läänemaan apylinkės gyventojai buvo suvaryti dirbti. Aviacijos judėjimas Estijoj nematytai gyvas; viršum krašto nuolat skraido mokomieji, žvalgybiniai lėktuvai, naikintuvai, bombonešiai. Pärnu yra didelė hidroplanų bazė. Spalių revoliucijos šventės proga žmonėm buvo leista lankyti Sanga aerodromas. Buvusieji liudija ten suskaitę per 500 lėktuvų. Sömera, Aste, Kurujärve ir Kuuresaare aerodromuose stovi po 2-300 lėktuvų.

Pärnu, lygiai kaip ir salų bazėse, stovi stiprūs laivyno daliniai, žymia dalim pavandeninių laivų ir specialių vad. "kišeninių karo laivų". Žvejam teleidžiama plaukioti tam tikrose zonose, be to, jie griežtai kontroliuojami. Žvejų laivui vakare neprisistačius į nustatytą kontrolės punktą, tuoj išsiunčiami lėktuvai pražuvėlio ieškoti. Kas nakt jūros padangę ir paviršių raižo prožektoriai.

Švedų spauda, skelbdama apie tuos sovietų pasirengimus Baltijos krašt uose bei Suomijoje, kurie neišaiškinami normaliais gynimosi interesais, susirūpinusi samprotauja, kad būsimasis JV ir SS susikirtimas turėsiąs vykti Skandinavijos teritorijoje su visais modernio jo karo rezultatais.

V A T I K A N O M I G R A C I J O S I S T A I G A

Vatikano valstybės sekretorijatas yra įsteigęs biurą padėt žmonėms įsikurti svetimuose kraštuose. Įstaiga turi du skyrius: naturalinės migracijos ir tremtinių įkurdinimo. Pirmasis skyrius rūpinasi ištirti sąlygas kraštuose, kur galima imigracija, sudaryti imigracijos ir emigracijos komitetus (katalikų), kurie teiktų ateiviams moralinę pagalbą, padėtų rasti darbą, supažindintų su naujo krašto gyvenimu ir palengvinti ryšių palaikymą su valdinėmis įstaigomis. Tremtinių skyrius rūpinasi, be jau suminėtų uždavinių, veikti kartu su IRO organizacija, kreipiant dėmesį pirmiausia į vaikus, ligonius ir senius; taip pat į stovyklas, kad jų moralinis-tikybinis gyvenimas būtų tinkamai aprūpinamas. Vatikano M. įstaiga turi savo atstovą Genevoje Tėvą Killion (redemptoristą) ir Vašingtone J. E. kardinolą apašt. Delegatą, kuris palaiko ryšius su JAV imigracijos departamentu ir IRO Vašingtono skyriumi.

Vatikano M. Įstaigai talkina šios organizacijos: 1. "Bishops Ressettlement Council" - JAV kat. vyskupų taryba, kuri tvarko visą krašto katalikų veiklą šiuo reikalu; 2. "War Relief Service" (N. C. W. C.); 3. "Catholic Refugee Committee of the States", kuris rūpinasi pergabenimu ir įkurdinimu našlaičių vaikų; 4. "Catholic Committee for Relief Abroad" (anglų), kuris veikia Vokietijoj ir Austrijoj anglų zonose; 5. "Catholic Committee for Aid to Immigrant of Canada", kurio atstovas yra Tėvas Warnke, O. M. I.; 6. Vatikano Misija Kronberge, kuri kartu su taut. Delegatais tvarko tremtinių tikybinius reikalus. Be to, Mons. P. Bertoli, Berno Nuncijatūros Patarėjas yra pavestas ieškoti emigracijos galimybių P. Amerikoje. Pirmas Vatikano M. Įstaigos rūpestis yra: organizuoti Imigracijos komitetus įvairiuose kra-

ŝtuose,kurie ruoŝtų dirvą ateiviams. Tokie komitetai sudaryti:Belgijoj, Prancüzijoj,D.Britanijoj,Italijoj,Šveicarijoj,Kanadoj,JAV,Argentinoj, Brazilijoj,Čilėj,Kolumbijoj,Ekvadore,Paragvajuj,Peru,Uragvajuj,Venezueloj,Australijoj ("Osservatore Romano" 26-27.1.1948).

T R O T S K I O A T S I M I N I M A I

Išėjo anglų kalba Trotskio atsiminimai "Stalinas". Autorius išsamiai pavaizduoja Staliną kaip nereikšmingą užkulisinį revoliucingą veikėją, kurio kietumas buvęs nepaprastas. Kai miré jo jauna pirmoji žmona 1907 m., buvo palaidota su pravoslavinėms apeigoms. " Kai kukli procesija pasiekė kapinių vartus - pasakoja vienas Stalino draugas - Stalinas tvirtai spaudė man ranką ir tarė: Soso,ši būtybė sujudino mano akmeninę širdį; ji miré,o su ja ir mano paskutinė užuojauta betkokiai žmogiškai būtybei".

Slapyvardis "Stalinas" pasirodė pirmąkart 1912 m.,kai jis pradėjo rašyti straipsnius spaudoje pasirašydamas Stalin. Jis iškilo tik po 1917 m. revoliucijos kaip labai artimas Lenino bendradarbis.

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

L I E T U V I A I K I T U R

- Latvių laikraščiai Švedijoje pranešа,kad Lietuvos,Latvijos ir Estijos tautų kvalifikuotų atstovų peticija,adresuota Prancüzijos Respublikos prezidentui buvo jam įteikta asmeniškai Dr. S. Bačkio ir Dr. O. Grosvaldo š.m. sausio 9 d.

- Dvasininko balsas prieš skrynią. Kun. prof. K. Steponavičius parašė ir išspausdino anglų kalba propagandinį lakštelį "Voice of a soreli grieved heart"(skaudžiai susirūpinusios širdies balsas"),kuriame jautrios širdies autorius pakelia savo balsą prieš daromas DP skriaudas: "Gyvendamas trejus metus UNRRA-os ir PCIRO globoje - rašo autorius - priėjau išvados, kad mūsų kančios nepasibaigė. Mes gyvename vokiečių kariuomenės barakuose labai suspaustose sąlygose,4 kv. metrai erdvės 1 asm.; maistą mes gauname blogesnį kaip Lietuvos kalėjimuose,mūsų ateitis yra neaiški,nes esame be įstatymų globos,kankinami nuolatinės baimės būti išmesti į gatvę naujų skrynių. Visa tai ardo mūsų nervus ir sveikatą. Džiaugsmas,kad mus amerikiečių kariuomenė išlaisvino virsta nusivylimu.

Pabaigoje prof. K. Steponavičius pareiškia: " Aš keliu balsą protestuodamas prieš neteisingą traktavimą,nes tylėjimas būtų nusikaltimas prieš žmoniškumą ir bendradarbiavimas nelaimingų žmonių priespaudoje".

- Lietuvis,JAV karinio laikraščio redaktorius,Japonijoje. JAV karo departamentas pranešė Am. liet. "Darbininko" redakcijai,kad lietuvis,penkto

skyriaus technikas Alg.P.Mitkus iš So Boston,Mass. dabar randasi pietvakarinėje Tokijo srityje. Jis 1946 m. įstojo į JAV armiją ir, užbaigęs pagrindinį apmokymą, buvo paskirtas į Japonijos karių laikraščio "Depot Digest" atsakinguoju redaktoriumi.

- Uždarys stovyklinius laikraščius. Kaip tenka patirti, Šlezvigo-Holšteino (Vok. britų ok. zona) provincijos kariniai organai yra išleidę parėdymą, kad vietinėse stovyklose ateityje nebegalės eiti rotatoriumi spausdinti laikraščiai.

- Lietuvių dainos Hamburgo radiofone. Š.m. sausio 31 d. per Hamburgo radio nuo 10,30 iki 11 val. buvo transliuojama pabaltiečių-lietuvių, estų, latvių tautinės dainos. Lietuviškai dainavo "Tėvynės Garsų" ansamblis, dir. komp. V. Banaičio.

"Mintis" savo š.m. Nr. 8-9 rašo apie gavimą nepaprasto savo kilme ir turiniu dokumento - prancūziško rankraščio apie Lietuvą, laike 1944-45 m. Tai jaunos prancūzės, tuo metu gyvenusios Lietuvoje, atsiminimai. Dokumentas 114 mašinėle rašytų puslapių didumo. Autorė aprašo rusų okupantų šiaurumus, partizanų kovas ir t.t. Rūpinamasi šį dokumentą išversti į lietuvių kalbą.

- JAV lietuvių rašytojų sąjungą ruošiasi įsteigti paskutiniais metais į ten suvažiavę lietuviai tremtiniai rašytojai. Tuo reikalu jau įvykęs pasitarimas. Kaip žinome, į JAV ankščiau ir praeitais metais yra nuvykę A. Vaičiulaitis, V. Krėvė, J. Aistis, Stp. Zobarskas, St. Būdavas, L. Žitkevičius, A. Nakaitė ir kt. Prie šių rašytojų reikia dar priskaityti iš seniau JAV gyvenusius lietuvius rašytojus.

- Lietuvių pasakos vokiečių kalba. Lietuvių pasakų rinkinį vokiečių kalba ruošiasi išleisti H. Müller Verlag Stuttgarte. Rinkinys pavadintas " Die Tanne und der Natternkönings". Rinkinyje 20 pasakų. St. Zobarsko knygos jaunimui "Riestausio sūnus" ir " Brolių ieškotoja" verčiamos į anglų kalbą ir bus išleistos Amerikoje. " Atžalyno" leidykla išleidžia B. Rutkūno baladę "Gintaro žvejai" dviem -lietuvių ir anglų kalbomis.

- Liet. Raud. Kryžius išleidžia propagandinę knygą apie Lietuva, ir lietuvius, pavadintą " Horken Then Judge". Leidinys iliustruotas Lietuvos vaizdų fotografinėmis nuotraukomis, be to, vaizdais iš lietuvių DP gyvenimo.

- Lietuvių meno paroda JAV. Lietuvių meno paroda JAV įvyks š.m. balandžio mėn. ir bus kilnojama po JAV lietuvių kolonijas. Jei leis sąlygos, ji bus rodoma ir amerikiečiams.

- Jungiasi JAV lietuviai. Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas paskelbė spaudai tokį komunikatą: " Tautininkų grupei pareiškus norą įstoti į Amerikos Lietuvių Tarybą, bendra komisija š.m. sausio 11 d. posėdžiavo Pittsburghe ir tarėsi šiuo reikalu. Vyraruošiami pasiūlymai, kurie bus perduoti kiekvienai grupei patvirtinti. Šiame komisijos posėdyje padaryta nemaža pažangos. Tikimasi, jog netrukus bus susitarta ir likusiais klausimais, liečiančiais Amerikos Lietuvių Tarybos įstatų pakeitimus.

IŠ TĖVYNĖS

K L A I K I T I K R O V E L I E T U V O J E. - Aplinkiniu keliu į Kasselio-Mattenbergo stovyklas(am. ok. zona) vieno gyventojo rankas pateko porą laiškų iš Lietuvos,kuriuose atsispindi klaiki ir skaudi tikrovė dabartinėje Lietuvoje. Iš abiejų laiškų įžangos galima spręsti,kad apie mūsų gyvenimą Vokietijoje(ir kituose kraštuose) likusieji Lietuvoje tautiečiai neturi jokių žinių nei supratimo. Dar daugiau, jie tiesiog mano,bent dauguma,mus žuvusiais esant. Matyt,tokia yra oficijalioji valdančiųjų informacija.

Toliau laiškuose nurodyta visa eilė vieno valsčiaus gyventojų pavardžių,kurie yra miręs,suminėtos ir jų mirimo datos. Laiškų gavėjui visos tos pavardės žinomos. Ir kas gi jie ? Tai to valsčiaus buvę įvairūs pareigūnai net žemyn iki seniūnų. Be to,mirusiųjų sąraše figūruoja ir pavyzdingų bei pasiturinčių ūkininkų pavardės,ypač,kurie pajėgė karo metu išpildyti jiems uždėtas pyliavas. Jie turėjo "pagal planą" išmirti.

Taip retėja lietuviai vyrai Lietuvoje. Jų darbus atlieka pasilikusios moterys. Laiške paminėta viena trijų mažų vaikų motina,kuri 1947 m. dirbo ir apsėjo net du ūkius, esančius vienas nuo kito už 5 klm. Tuo būdu ji gelbėjo nuo bado pasilikusius savo gimines - senus ir mažuosius. Ypač sunkūs buvo 1946-47 m.:" 1946 m. buvo šlapi ir nieko nepasėjome. Šį rudenį (1947) šiek tiek pasėjome, taigi lauksime geresnių metų".

Tenykščių žmonių klaikų gyvenimą parodo ši vieno laiško ištrauka,kurio autorius buvo gana stiprus apie 40 metų ūkininkas:" Mano sveikata nepergeriausia. Pražilau visas kaip obelis; manęs net nepažintum. Kol kas dar gyvenu savo vietoje". Taigi žyla lietuviai savo krašte ir įrsta jų sveikata, belaukiant klaikaus ir nežinomo rytojaus. Šio ūkininko žodžiais tariant, be abejo, visi mūsų tautiečiai jaučiai gyvena tik "kol kas" savo tikroje žemėje - Lietuvoje.

G. B. Š.

T A I P R E N K A M O S P Y L I A V O S L I E T U V O J E. - LAIC'o žiniomis iš už "geležinės uždangos" praeitą rudenį visuose Baltijos kraštuose grūdų pyliavos buvo išrinktos su nepaprastu griežtumu ir skubotumu. Buvo kalbama,kad sudarinėjamos atsargos greit prasidėsiančiam karui.

Baigiantis vasarai valdžia įsakė visas grūdų pyliavas pristatyti ménesiu anksčiau,kaip buvo nustatyta. Derlių nuėmus valdžios agentai buvo išsiuntinėti į kaimus prižiūrėti kūlimą. Jie lydėjo iš ūkio į ūkį kiekvieną kuliamą mašiną. Tie prievaizdos tikrino iškultą kiekį,čia pat atseikėjo valdžiai privalomą normą ir prižiūrėjo jos išvežimą. Išskūlę,ūkininkai turėjo atiduot ("užstatyt") grūdų normas ir už kaimynus,dar nespėjusius išskulti. Trūkstant mašinų ūkininkai buvo verčiami kulti javus spragilais. Jiems padėti buvo pasiųstas mokyklinis jaunimas ir miesteléna i.

Dar neišdžiovinti grūdai buvo surenkami punktuose prie vieškelių ir toliau sunkvežimiais gabenami į valdžios sandelius. Ūkininkai buvo varu verčiami sudaryti vad. "raudonasias gurguoles",kurias lydėdavo ginkluoti milicininkai.

P A S M U S

- Besiteiraujantiems dėl šveicariškų siuntinėlių Vokietijon galime pranešti,kad juos galima užsakyti Briusely šiuo adresu: Mr. H. Mueller, Secrétaire du Bureau Catholique, Bruxelles 1V, 18, rue Frédéric Pelletier. Pinigus (belgų fr.) siųsti pašto perlaida. Siuntinių yra 27 rūšys ir įvairios sudėties (nuo žirnių iki lašinių). Kainos - nuo 220 iki 1.125 b.fr. Pav. rūšis Type ST.68: 0,5 kg. sviesto, 0,5 lašinių, 0,75 kg. mėsos (bacon), 2,5 kg. s. muilo, 450 gr. muilo miltelių - kainuoja 430 b.fr. Smulkesnių žinių teirautis aukščiau nurodytu adresu.

- Š.m. vasario 22 d. Briusely po Vasario 16 d. akto 16 val. numatomas " Gimt. Š." bendradarbių pasitarimas.

- Liège ir kt. apylinkėse pradeda streikuoti angliakasiai. Jie reikalauja pakelti atlyginimą 17,5 %, nes pragyvenimas pabrangęs, pav. gelžkeliai (10 %) ir maisto gaminiai.

- Šiuo metu Belgijoj skaitoma 165.000 angliakasių. Gamyba pasiekė 90.000 tonų dienai. Italai esą dabar geriau dirba nei baltai.

- Visuotino angliakasių streiko Belgijoj kol kas, atrodo, išvengta. Vyriausybė sutiko patenkinti nemažą dalį jų reikalavimų, būtent: 1°-duotų premiją už lapkričio, gruodžio (1947) ir sausio mėn. skaitant 5 % nuo bruto atlyginimo nemažiau 7 fr. dienai; 2°-duoti uolumo premiją 1948 m. pradedant sausio 1 d. ir skaitant 5 % dieninio bruto atlyginimo nemažiau 7 fr. dienai; 3°-atleisti minėtas premijas nuo išskaitymo socijaliniam draudimui; 4°-sudaryti komisiją iš vyriausybės ir angliakasių (sindikatų) atstovų, kuri ištirs angliakasių atlyginimą ir, jei ras reikalinga, atlyginimas bus pakeltas nuo sausio 1d. 1948 m.

- Kanados konsulatas Briusely informuoja, kad šiuo metu emigruoti į Kanadą gali tie, kurie turi lėšų pirkti ten ūkį ir jį dirbti, ir tie, kurie turi artimų giminių ten gyv., jei pastarieji yra pajėgūs priimti.

- Minėsime Vasario 16 d. - Vasario 1 d. Courcelles lietuviai turėjo susirinkimą. V. Martuzaitis padarė pranešimą iš įvykusio Atstovų Suvažiavimo Briuselyje, ir kvietė suorganizuoti ir Courcelles BLB grupę. Tam visų buvo mielai pritarta ir išsirinkta valdyba, kuri atstovaus ir gins visus vietos lietuvių reikalus. Pareigomis pasiskirstyta sekančiai : pirm. - Vyt. Ražanauskas, sekr. - Ant. Banaitis ir iždi. Vacl. Martuzaitis.

Buvo nutarta minėti 30 m. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo šventę vasario 15 d. visai Charleroi apylinkei. Tam reikalui susidariusioms išlaidoms padengti apsidėta mokesčiu. Tikimasi, kad į minėjimą atvyks visi apylinkės lietuviai.

A. B a n a i t i s

- Susiorganizavo pirmoji Limburgo srities BLB apylinkė. - Sausio 16 d. Waterschei, IRO Atstovybės patalpose įvyko steigiamasis Limburgo srities Liet. Bendruomenės Belgijoje Pirmosios Apylinkės susirinkimas, kuriame dalyvavo Winterslago, Zwartbergo ir Waterschei kolonijų lietuviai. Susirinkimą atidarė BLB Centro vice-pirm. A. Burba, pakviesdamas prezidiumo pirmininku Tėvą Korneliją Gaigalą, sekretoriais p.p. Krujelskį, Žiugždą ir Baltrūną.

P. A. Burba padarė pranešimą susirinkusiems apie 1947 m. 12. 28. Briuselyje įvykusiame suvažiavime padarytus nutarimus, kviesdamas susirinkimą sudaryti vietoje BLB apylinkę. Pasisakius visų trijų kasyklų lietuviams, nutarta

jungtis į vieną apylinkę visoms trims čia esančioms lietuvių kolonijoms, v-pač, kad jos yra nedideliame atstume viena nuo kitos. Tuoj po to sekusiuose komiteto rinkimuose (į kurį išrinkta po 2 atstovus iš kiekv. kolonijos) išrinkti: A. Burba-pirm. (Wat.); St. Poguželskis-vice pirm. (Zwartb.); V. Jarošiūnas-sekr. (Wat.); J. Ceilius (Wint.)-ižd.; valdybos nariais liko J. Trampas (Zwart.) ir J. Alisaitis (Wint.). Garbės Pirmininku sus-mas vienbalsiai išsirinko savo mylimąjį kapelioną T. Kornelijų Gaigalą, O. F. M.

Vėliau p. A. Burba pranešė dėl stojimo sąlygų į angliakasių profesinę sąjungą-sindikatą, nurodydamas mums duodamą jo naudą. Čia pat p. p. K. Petrauskas (buvęs vienos šachtos streiko vadovas) ir Krujelskis papasakojo kaip jie patys įsitikino sindikato naudingumu.

Pranešime apie ligonių kasas p. Burba įspėjo, kad sergantieji būtų visą laiką namie (išskyrus tuos atvėjus, kai gydytojas leidžia vaikščioti), nes kontrolės metu neradus sergančiojo namuose neišmokamas priklausąs atlyginimas už 12 sirgimo dienų (kaip pabauda).

Baigiant susirinkimą, jo dalyviai buvo paraginti kaip galima daugiau remti "Gimt. Š."-pirmiausia prenumeratomis, o galintieji ir aukomis.

Tuoj po sus-mo įvyko naujai išrinkto komiteto pareigomis pasiskirstymas ir Vasario 16 minėjimo reikalu pasitarimas.

- N e u ž m i r š t a ... Neperseniausiai iš Wat. išvyko savo tėvynės link vienos Lietuvai kaimyninės valstybės pilietis. Šiuo metu jis randasi sovietų pasiuntinybės Belgijoje žinioje. Įdomu, kad jis siųsdamas iš ten savo tautiečiams bolševikinės literatūros, neužmiršo ir savo "draugų" -lietuvių. Čia atsiųstas iliustruotas žurnalas "Lietuva Šiandien" (1947. rugs. mėn. -Eltos leid.) atrodo, skirtas specijaliai propagandos reikalams. Žurnalo viršelyje-Gedimino pilies vaizdas Vilniuje. Ten pat neužmiršta įkombinuoto ir sovietinės Lietuvos herbas. Antrame viršelio pusl. "Stalininių premijų laureatai" nuotraukose: Sal. Neris (poetė), Alf. Radzevičius (akt.), J. Mikėnas (skulpt.), J. Rudzinskas (akt.), G. Jackevičiutė (akt.), B. Dauguvietis (rež.). Kituose žurnalo puslapiuose vaizdai iš "laimingos" tarybinės Lietuvos gyvenimo; mokslininkų, stachanovie-čių, mokinių, pionierių foto. Tarybinės spaudos, firkultūrininkų ("laimingo tarybų Lietuvos jaunimo"), ansamblių ir t. t. iliustruoti reportažai. Jeigu nebūtų gaunama kitokių žinių iš pavergtosios Tėvynės, tikrai būtų galima patikėti, kad ten viskas klojasi " labai gerai".

- A p i e g r į ž u s i u s i š B e l g i j o s. - Gautame laiške iš Kasselio rašoma: ... grįžusiems iš Belgijos čia, Kasselyje, pavyko pralįsti pro vietos IRO Area Team jiems sudarytą skrininga. Kaip jiems seksis su ateinančiu bendruoju skriningu-labai neaišku (jis tuo tarpu dėl pareikšto protesto Kasselyje atidėtas). Daug liūdniau baigėsi tiems, kurie pateko į Darmštato IRO Area Team skrininga. Jų buvo 6-8 vyrai, ir iš jų tik vieną priėmė į stovyklą, jam patiekus amerikiečių pažymėjimą, kad jis pas juos dirbęs, buvęs sąžiningas ir t. t. Visus kitus ne tik nepriėmė į stovyklą, bet net nepaskyrė į vokiečių ūkį - išvarė tiesiog lauk. Dabar tie vyrai trinasi Hanau stovykloje, negaudami jokios globos. Jie žada kokiu nors būdu vėl grįžti į Belgiją, užsidirbti pinigų kelionei ir vistiek kur nors išvykti į užjūrius.

V y t. Š i a u r y s

P O L I T I K O J P A S I D A I R I U S

VAKARAI ORGANIZUOJASI.-KYLA ISPANIJOS MARKE.-ARABAI SKELBIA ŠVENTĄJĮ KARĄ.-GANDHI NUŽUDE KOMUNISTAS.

Šių dienų visas dėmesys yra nukreiptas į steigiamąsi naujos karinės ekonominės ir poltinės sąjungos, pasiulytos paskutinėje D.Britanijos Užs.R.Min.Bevino kalboje, kuri turėtų sudaryti galingą pajėgą gresiančiam komunistinės diktatūros pavojui atremti.

Nors visa laisvoji pasaulinė spauda su dideliu pritarimu sutiko tos sągos steigimą, bet šiandien dar būtų sunku tiksliai pasakyti kurie kraštai prie jos prisidės. Buvo manoma, kad šią sąjunga sudarys visi kraštai kuriuos apima Marshall'o planas, bet jau dabar galima numatyti, kad buvę neutralūs kraštai, kaip Šveicarija, Danija, Švedija ir Norvegija, bijodami konflikto atvėju prarasti savo neutralumą, prie jos prisidėti nėra linkę. Danijos, Švedijos ir Norvegijos Užs.R.Min. suvažiavo vasario 9 d. bendram pasitarimui, ir manoma, kad to suvažiavimo tikslas yra neutralaus bloko steigimas.

Pradžia ir pagrindas naujos sąjungos yra D.Britabijos ir Prancūzijos sutartis, kuri jau yra skaitoma kaip ir įvykusiu faktu. Daug reikšmės skiriama D.Britanijos Užs.R. sekretoriaus Mac Neil atsilankymui Briuselyje, kurio pasitarimai su Beneluxo Užs.R.Ministeriais, tikimasi, pagreitins ir palengvins sąjungos steigimo darbą.

Kliūčių sudaro Vakarų Vokietija, kuri yra numatoma prijungti prie steigiamos sąjungos. Dėl jos Beneluxas taip pat reiškia savo pretenzijas. D.Britanija ir Prancūzija jau patenkino Beneluxo statomus reikalavimus ir sutiko, kad dalyvautų vasario 19 d. Londono Konferencijoje, ir todėl Belgijos, Holandijos ir Luxemburgo prisidėjimas yra tik dienų klausimas.

Kiek sunkiau yra numatyti tolimesnį tos sąjungos išsiplietimą, bet sprendžiant iš dabartinių pasitarimų dėl Prancūzijos-Italijos muitų unijos ir Prancūzijos-Ispanijos sienos atidarymo ir numatomo ekonominio bendradarbiavimo, reikia tikėtis, kad Italija ir pagaliau Ispanija bus į šią Sąjungą taip pat įtrauktos. Tokia galinga sąjunga, remiama JAV bus rimta pajėga prieš komunizmą Vakarų Europoje ir kartu Sov.Sąjungos planus.

Iš šio projekto matyti, kad I s p a n i j o s politiné būklė geréja. Jos siena su Prancūzija, iki šiol buvusi uždaryta, nuo vasario 10 d. atidaroma. Tiesa, Prancūzijos komunistai nepatenkinti kelia triukšmą, ypač gelžkeliečių komunistų sindikatas, grasindamas streiku, bet Prancūzijos vyriausybė yra savo pozicijose sustiprėjusi, ir juos mokės nuraminti. Be to, ir JAV akis Ispanijos atžvilgiu pasidaré malonesné, nes griežta Ispanijos laikysena prieš komunizmą nebéra nusikaltimas.

Kaip ir kiekvienam drumstam vandeny, taip ir P a l e s t i n o j komunistai rado gražaus darbo. Į Palestiną jie slaptai gabena ištisais laivais žydus komunistus, numatydami, kad jie ten bus reikalingi. D.Brit. vyriausybė įteikė protestą Bulgarijos vyriausybei, kuri ypač aktyviai vykdo Kominformo planus. Galimas dalykas, kad to neišvengia ir arabai, kurie yra pasiryžę skelbti šventąjį karą vasario 15 d. Jei tuo būdu iškils rimtas konfliktas, JTO nutarimas padalinti Palestiną bus sukliudytas. Taip sovietų griaunamoji politika stengiasi užkurti kuo daugiau neramumo židinių, kaip Graikijoj, Palestinoj, Kinijoj ir kt., kad tuo būdu per suirutes paimtų valdžią viename krašte po kito.

Suteptos sovietų rankos dirba ir Indijoj. Gandžio nužudymas irgi jų darbas. Gandhi buvo Indijos siela, dvasinis-politinis centras, kuris jungė visą tautą. Ir ne tik jungė-jis ją pažadino nepriklausomam gyvenimui. Gerai prisimename, kaip Gandhi organizavo pasyvų pasipriešinimą prieš britų valdžią, vesdamas minias prie jūros gaminti druskos arba jas ragindamas nepirkti anglų medžiagų verpiant ir audžiant jas namie. O kiek kartų jis buvo kalėjime, kiek kartų badavo vis protestuodamas prieš okupaciją, kol pagaliau D. Britanija sutiko duoti Indijai nepriklausomybę. Su nušvitusia laisve betgi atėjo vidaus neramumai ypač tikybinio pobūdžio tarp hinduų ir muzulmonų. Gandhi keliavo pėsčias ir basas bei pusnuogis dešimtis kilometrų į tas vietas, kur kildavo neramumai ir savo moraliniu autoritetu paveikdavo besipešančius. Jis visą laiką skelbė kovą, bet be prievartos, be smurto. Ir nuostabi gyvenimo ironija: tas taikos skelbėjas žuvo nuo smurto. Anksti rytą, išėjęs iš savo namų su palydovais į aikštę kalbėti rytinių maldų ir, vos pradėjęs melstis, liko nužudytas trim revolverio šūviais. Žudikas -indų komunistas. Indijai reiškia užuojautą visas pasaulis, ypač lietuviai, kuriems Gandžio kova už nepriklausomybę buvo ir tebėra taip artima, nes Gandhi buvo Indijos Basanavičius.

Ž I N I O Ž I N E L E S

- Amerikiečių žiniomis iš Kinijos, Sov. Ukrainoj vykstąs plataus masto sukilimas.
- Pietų Afrikos Policija susekė slaptas imigracijos organizacijas, kurių pagalba P. Afrikoj įsikūrė apie 2.000 europiečių. Areštuota daug ateivių. Jie išgabenami.
- IRO savo paskutinė konferencijoj Genevoj nutarė, kad nuo š. m. vasario 1 d. niekas nebebus pripažįstamas tremtiniu, jei prieš tai toks nebuvo. Paskirta 10 milijonų dolérių tremtinių transportams, 5 milijonai kolonizavimui tuščių P. Afrikos lygumų. Iki 1949 m. numatyta įkurdinti 357.880 tremtinių, kurių skaitoma 600.000 Europos stovyklose. T. p. numatyta padėt įsikurt 4.000 gydytojų, dantistų ir gail. seserų, tebesančių stovyklose.
- Rusų emigr. spaudos žiniomis, SSSR per 30 metų buvo nužudyta 63.301.000 žmonių.
- Prez. Trumanas pareiškė "Naujų amerikiečių Komitetui" jo suvažiavimo proga: " Dabar jau galima tikėtis, kad Kongresas sutiks priimti įstatymą, įsileisti į JAV atitikamą tremtinių skaičių".

§§

PRANEŠIMAS :- D. Britanijos lietuviai gali užsiprenumeruoti "Gimt. Šalį" Londone šiuo adresu : Mr. J. B a k e r, 131 Columbia Road, Bethnal Green, LONDON, E. 2. T. pat teirautis apie prenumeratos sąlygas.

Vinjetės p-lės Elenos DOMINAITĖS, Briuselio Meno Mokyklos mokinė.

GIMTOJI SALIS, dvisavaitinis lietuviu laikrastis Belgijoj.

***PAYS NATAL**, périodique lithuanien bimensuel en Belgique.*

Prenumeratos kaina — 30 fr. trims men. Atskiras nr. — 5 fr.

Leidzia « SEJOS » Draugija.

Atsakingas leidejas. *(Editeur responsable)* : Julius Danauskas, 2, Av. du Chant-d'Oiseau, Woluwé-St-Pierre.

Redakcija — 57, rue du Marais, Louvain.